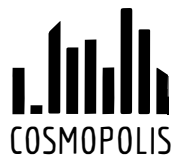

KATE ANDERSENOVÁ BROWEROVÁ

TAJNÝ ŽIVOT V BÍLÉM DOMĚ

SVĚT ZA UZAVŘENÝMI DVEŘMI BÍLÉHO DOMU

THE RESIDENCE

Inside the Private World of The White House

Kate Andersen Brower

Published by arrangement with HarperCollins Publishers.

Copyright © 2016 by Kate Andersen Brower

Translation © Ondřej Skoupý, 2016

© Grada Publishing, a. s., 2016

Z anglického originálu *The Residence: Inside the Private World of The White House*,
vydaného nakladatelstvím HarperCollins v roce 2015, přeložil Ondřej Skoupý

Odpovědný redaktor Luděk Skok

Obálka Jakub Karman, Art007

Grafická úprava a sazba Roman Křivánek, Art007

Vydala Grada Publishing, a. s., pod značkou Cosmopolis v Praze roku 2016
jako svou 6445. publikaci

Tisk FINIDR

Grada Publishing, a. s.,
U Průhonu 22, Praha 7

ISBN 978-80-271-9557-2 (ePub)

ISBN 978-80-271-9556-5 (pdf)

ISBN 978-80-247-5770-4 (print)

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být
reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího
písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně
stíháno.*

KATE ANDERSENOVÁ BROWEROVÁ

TAJNÝ ŽIVOT V BÍLÉM DOMĚ

Svět za uzavřenými dveřmi
Bílého domu

*Pro Brookea Browera, mého manžela a člověka,
díky kterému věřím, že lze dokázat cokoli.*

A pro naše veselé děti, Grahama a Charlotte.

OBSAH

Hlavní obsazení	10
Úvod	12
Kapitola I. Kontrolovaný chaos.....	43
Kapitola II. Diskrétnost.....	95
Kapitola III. Oddanost.....	119
Kapitola IV. Neobvyklé požadavky	140
Kapitola V. Období temna.....	160
Kapitola VI. Oběti.....	181
Kapitola VII. Rasa a rezidence	192
Kapitola VIII. Zákulisní drby a rozbroje.....	228
Kapitola IX. Dospívání v Bílém domě.....	244
Kapitola X. Zlomená srdce a naděje	265

Doslov.....	293
Poděkování.....	302
Zdroje a poznámky ke kapitolám.....	308
Vybraná bibliografie.....	315
O autorce.....	319

HLAVNÍ OBSAZENÍ

James W. F., Skip Allen	Dveřník, 1979–2004
Reds Arrington	Instalatér, předák instalatérů, 1946–1979
Preston Bruce	Vrátný, 1953–1977
Traphes Bryant	Elektrikář, chovatel psů, 1951–1973
Cletus Clark	Malíř a natěrač, 1969–2008
William „Bill“ Cliber	Elektrikář, 1963–1990; vrchní elektrikář, 1990–2004
Wendy Ellsasserová	Květinářka, 1985–2007
Chris Emery	Dveřník, 1987–1994
Betty Finneyová	Služebná, 1993–2007
James Hall	Sluha na částečný úvazek, 1963–2007
William „Bill“ Hamilton	Podomek, vedoucí skladu 1958–2013
James Jeffries	Pracovník v kuchyni, sluha na částečný úvazek, 1959–současnost
Wilson Jerman	Podomek, sluha, 1957–1993; vrátný na částečný úvazek, 2003–2010
Jim Ketchum	Kurátor, 1961–1963; vrchní kurátor, 1963–1970
Christine Limericková	Vrchní hospodyně, 1979–2008 (s přestávkou mezi roky 1986 a 1991)
Linsey Little	Podomek, 1979–2005
Roland Mesnier	Vrchní cukrář, 1979–2006
Betty Monkmanová	Kurátorka, 1967–1997; vrchní kurátorka, 1997–2002
Ronn Payne	Florista, 1973–1996

Nelson Pierce	Dveřník, 1961–1987
Mary Princeová	Chůva Amy Carterové
James Ramsey	Sluha, konec Carterovy administrativy–2010
Stephen Rochon	Vrchní ceremoniář, 2007–2011
Frank Ruta	Šéfkuchař, 1979–1991 (s přestávkou mezi roky 1987 a 1988)
Tony Savoy	Zaměstnanec/vedoucí Operačního oddělení, 1984–2013
Bob Scanlan	Florista, 1998–2010
Walter Scheib	Vrchní šéfkuchař, 1994–2005
Rex Scouten	Dveřník, 1957–1969; vrchní ceremoniář, 1969–1986, vrchní kurátor, 1986–1997
Ivaniz Silvaová	Služebná, 1985–2008
Herman Thompson	Sluha na částečný úvazek, 1960–1993
Gary Walters	Dveřník, 1976–1986; vrchní ceremoniář 1986–2007
J. B. West	Dveřník, 1941–1957; vrchní ceremoniář, 1957–1969
Lynwood Westray	Sluha na částečný úvazek, 1962–1994
Worthington White	Dveřník, 1980–2012
Zephyr Wrightová	Kuchařka u Johnsonových

Úvod

Bydlet v Bílém domě je jako stát na jevišti, kde se střídavě odehrávají tragédie a komedie. A my, služebníci Bílého domu, v nich hrajeme vedlejší, podpůrné role.

Lillian Rogersová Parksová, služebná a švadlena v Bílém domě, 1929–1961,
kniha *My Thirty Years Backstairs at the White House*

Preston Bruce a jeho žena seděli v kuchyni svého washingtonského domu, poslouchali rádio a obědvali – oběd byl jediná příležitost, kdy mohli každý den jíst spolu –, když je vyrušil hlasatel s naléhavou zprávou: *prezident byl postřelen.*

Vyskočil ze židle a uhodil se kolenem o stůl tak, že z něj s rachotem popadalo nádobí. Asi o minutu později přišlo další oznámení, ještě pronikavějším hlasem: *Prezident byl postřelen. Právě potvrdili, že byl postřelen. Jeho stav není znám.*

Jen to ne, pomyslel si Bruce. Hodil na sebe kabát, na klobouk toho studeného listopadového dne zapomněl, skočil do auta a vyřítit se z příjezdové cesty na ulici. Svou ženu Virginii nechal stát v kuchyni, v šoku, mezi střepy rozbitého nádobí.

Bruce, kterého normálně jen tak něco nerozházelo, se proplétal houstnoucí dopravou v centru rychlostí devadesát kilometrů v hodině – „Neuvědomoval jsem si, jak rychle jedu,“ řekl později –, když najednou uslyšel, jak za ním houká policejní siréna. Policista na motocyklu se před křižovatkou Columbia Road a Šestnácté ulice zařadil vedle něj, seskočil z motorky a postavil se k okénku řidiče.

„Nač ten spěch?“ Neměl náladu na výmluvy.

„Strážníku, pracuji v Bílém domě,“ řekl Bruce bez dechu. „Pana prezidenta postřelili.“

Následovalo ohromené ticho. Ta šokující zpráva se ještě nestihla dostat ke všem. „Tak jo,“ řekl vylekaně důstojník a naskočil zpět na motorku. „Jeďte za mnou!“ Bruce ten den k jihozápadní bráně Bílého domu doprovodila soukromá policejní eskorta.

Většina Američanů, kteří rok 1963 zažili, si pamatuje, kde přesně byli, když se o atentátu na prezidenta Kennedyho dozvěděli. Pro Bruce měla ale ta zpráva ještě dalekosáhlejší důsledky: Kennedy nebyl jen jeho prezident, ale byl to i jeho šéf, a co bylo ještě důležitější, i jeho přítel. Preston Bruce byl vrátným v Bílém domě a patřil

k oblíbeným zaměstnancům. Zrovna včera ráno prezidenta, první dámu a jejich syna John-Johna doprovázel k Marine One, vrtulníku, který je měl dopravit k prezidentskému letadlu na letecké základně Andrews. Odtamtud pak Kennedyovi odletěli na onu osudnou dvoudenní návštěvu pěti texaských měst, jež byla součástí volební kampaně. (John-John, který měl za čtyři dny oslavit třetí narozeniny, měl velkou radost, kdykoli se mohl s rodiči proletět vrtulníkem. Vzali ho s sebou jen na základnu Andrews; když mu řekli, že ho matka a otec s sebou do Dallasu nevezmou, rozbřečel se. Bylo to naposledy, kdy svého otce viděl.)

„Nechám vám tu všechno na starosti,“ volal na Bruce prezident a snažil se překřičet rachot helikoptéry čekající na Jižním trávníku. „Vedte to tu, jak uznáte za vhodné.“

Bruce, potomek otroků a syn pachtýře z Jižní Karolíny, se stal čestným členem rodiny Kennedyových. V kinosále Bílého domu s nimi sledoval filmy a přihlížel, jak si prezident vesele hrál se svými dětmi. Šklebil se, když si Kennedy narazil hlavu o stůl, když po Oválné pracovně honil nezbedného John-Johna. (Jednou z jeho oblíbených skrýší byl prezidentský pracovní stůl. Bruce ho zpod něj občas musel vyložit, když se blížila nějaká důležitá schůzka.) Bruce si i po padesátce udržel vysokou štíhlou postavu s hřívou bílých vlasů a zářivě bílým knírkem. Každý den chodil do práce v černém obleku s bílým motýlkem. Byl tak zapálený do své práce, k níž patřil i delikátní úkol usazovat nervózní hosty na státních večeřích, že navrhl stůl přezdívaný „Bruceův stůl“ se sešikmenou horní deskou, na níž se snáze rozmísťovaly jmenovky. Jeho vynález se pak používal celá desetiletí.

Když 22. listopadu uháněl směrem k Bílému domu, nemohl tomu uvěřit. „Dodnes cítím ten šok, který mi projel celým tělem,“ vzpomínal později.

Poté co do honosného prezidentského sídla dorazil, měl v hlavě jen jedinou věc. „Počkám na paní Kennedyovou.“ Spolu s ostatními pracovníky se v přeplněné pracovně ceremoniářů tiskl k televizní obrazovce. Zprávy potvrzovaly obavy celého personálu Bílého domu. „Většina z nás,“ napsal o léta později, „si neustále uvědomuje, že je naprosto možné, že se každý prezident, kdykoli opustí těch osmnáct akrů (cca sedm hektarů, pozn. překl.), na nichž Bílý dům stojí, může vrátit stejně, jako se to stalo prezidentu Kennedymu.“

Když se Jackie Kennedyová ve čtyři hodiny ráno konečně vrátila do Bílého domu, měla na sobě ten památný zkrvavený růžový vlněný kostýmek. Držela se paže svého švagra Roberta F. Kennedyho, byla přízračně bleďá a děsivě klidná. „Bruci, tys na nás počkal,“ řekla měkce, jako kdyby se ho snažila uklidnit. „Ano, vždyť víte, že bych dřív neodešel, paní Kennedyová,“ odpověděl.

Po krátké mši ve Východním sále odvedl první dámu a ministra spravedlnosti do soukromé rezidence ve druhém patře. V té tiché chvíli ve výtahu se Bruce, když stál vedle dvou lidí, kteří byli Johnu Fitzgeraldovi Kennedymu nejbližší, rozbřečel a Jackie a Robert se k němu přidali. Všichni se pak společně objali a drželi se, dokud nedojeli do druhého patra. Když Jackie přišla do ložnice, řekla své osobní služebné a důvěrnici Providencii Paredesové: „Myslela jsem, že by mohli zabít i mě.“ Pak si konečně svlékla kostým nasáklý krví svého manžela a vykoukala se.

Vyčerpaný Bruce strávil zbytek noci v maličké ložnici ve třetím patře, kde si sedl do křesla a čekal. Sundal si sako a motýlek a rozepnul si límeček naškrobené bílé košile, ale odhodlal se nepoddat únavě. „Nechtěl jsem si lehnout pro případ, že by mě paní Kennedyová potřebovala.“ Jeho lojalita byla opětovaná. Krátce po pohřbu mu první dáma věnovala kravatu, kterou měl její manžel cestou do Dallasu na sobě. „Prezident by chtěl, aby sis to vzal,“ řekla

mu. (JFK si vyměnil vázanku těsně předtím, než přesedl do prezidentské kolony, a tu starou měl ve chvíli, kdy ho zastřelili, v kapse u saka.) Robert Kennedy věnoval truchlícímu příteli na památku rukavice, které měl v den pohřbu na sobě.

Vrátný Bílého domu odmítl opustit svůj post a domů ke své ženě se vrátil až 26. listopadu, čtyři dny po atentátu. Bruceova oddanost práci a první rodině může vypadat pozoruhodně, ale od těch, kteří v rezidenci pracují, se nic menšího nečeká.

Seznámit se blíže s první rodinou bývá většinou nemožné. Jejich soukromí střeží armáda pobočníků ze Západního křídla a tým zhruba stovky lidí, kteří se záměrně snaží zůstat neviditelní: služebnictvo Bílého domu. Tito pracovníci stráví většinu času ve druhém a třetím patře budovy čítající přes pět tisíc metrů čtverečních. Právě tady může první rodina uniknout před zdrcujícími tlaky prezidentského úřadu, třebaže jen na pár drahocenných hodin, kdy spolu povečeří nebo se podívají na televizi. Zatímco se v přízemí pod nimi procházejí turisté a za plotem postávají hloučky amatérských fotografů, kteří si fotí Bílý dům mobilem, nahoře má prezidentská rodina možnost svobodně vést osobní soukromý život.

Na rozdíl od té spousty politických asistentů, kteří poté, co opustí služby Bílého domu, ochotně rozdávají rozhovory a vydávají paměti, služebné, sluhové, kuchaři, dveřníci, technici, elektrikáři, instalatéři, tesaři a floristé, kteří mají na starosti nejslavnější domov Ameriky, dávají většinou přednost anonymitě. Jeden pracovník mi řekl, že jeho kolegové společně sdílejí „vášeň pro anonymitu“. Výsledkem toho zůstává onen skrytý zákulisní svět personálu Bílého domu plný tajemství.

Existenci tohoto světa jsem si poprvé uvědomila, když mě jakožto členku tiskového oddělení Bílého domu pozvali na formální oběd,

který pořádala Michelle Obamová pro zhruba desítku zpravodajů v intimním prostředí jídelny v prvním patře. Té jídelně se říká Stará rodinná jídelna, protože Jackie Kennedyová nechala ve druhém patře vybudovat ještě jednu oddělenou, kterou současné první rodiny využívají pravidelněji; je zastrčená hned za formální Reprezentační jídelnou, kde se koná řada oficiálních událostí, o nichž jsem tehdy psala do novin. Tuto soukromou stránku Bílého domu jsem ještě nikdy neviděla; opravdu, ani jsem nevěděla, že ta místnost existuje. Přístup do mnoha oblastí prezidentského obydlí je silně omezen; reportéři a fotografové, kteří informují o formálních událostech, jako jsou recepcy a státní večeře ve Východním sále (dnes často konané v působivém bílém pavilonu na Jižním trávníku), bývají od hostů Bílého domu odděleni zábranou. A pro případ takových velkých shromáždění je personál Bílého domu často jednorázově posílen najatými sluhy a číšníky.

Proto jsem toho dne, když nás v den slavnostní večeře konané první dámou dveřník uvedl do relativně malé a útulné Staré rodinné jídelny a elegantně oblečený gentleman nám na nablýskaném stříbrném podnose nabídl šampaňské, byla překvapená. Menu sestávalo ze salátu ze zeleniny vypěstované na zahradě Bílého domu a z čerstvé ryby ropušnice smažené na pánvi, elegantně servírované na Trumanově porcelánu. Každý chod byl podáván sluhou, který si s první dámou viditelně rozuměl. *Tohle je úplně jako v seriálu Panství Downton*, napadlo mě. Z toho zážitku mi šla hlava kolem: co jsou vlastně tihle lidé zač, že mají s nejmocnější rodinou na světě tak důvěrný vztah?

Jako reportérka Bloomberg News jsem pracovala v jednom z té spousty kamrlíků bez oken namačkaných pod Tiskovým střediskem Jamese S. Bradyho (James S. Brady Press Briefing Room). Tento stísněný sklep je v neustálém víru dění, kdy zpravodajové běhají sem

a tam, natáčejí události, mluví s kontaktními osobami a spěchají zpět ke svým počítačům a sepisují na nich reportáže. V období, kdy jsem dělala zpravodajku v Bílém domě, jsem cestovala po světě na palubě Air Force One a Air Force Two (viceprezidentovo letadlo) a sepisovala reportáže z Mongolska, Japonska, Polska, Francie, Portugalska, Číny a z Kolumbie – ale nejvíc mě stejně fascinoval ten příběh, který se dennodenně odehrával přímo před mýma očima: příběh mužů a žen pečujících o první rodinu s až urputnou loajalitou vůči instituci amerického prezidenta. Každý zaměstnanec, který kdy sloužil v Bílém domě, se stal svědkem historie a každý z nich se může podělit o neuvěřitelné příběhy.

Bílý dům je nejsilnějším a nejtrvalejším symbolem úřadu amerického prezidenta. Má 132 místností, 147 oken, 28 krbů, 8 schodišť a 3 výtahy rozmístěné po 6 podlažích plus ve dvou skrytých meziptarech – a to všechno je vtěsnané do budovy, která se tváří jako trojpodlažní. Dům je v každém okamžiku domovem pouze jedné slavné rodiny, ale stále obsazení tvoří právě členové služebnictva.

Personál rezidence dodává nejslavnějším 18 akrům na světě dojem lidskosti a hodnot Starého světa. Vstávají s rozedněním a s tichou, úžas vzbuzující důstojností slouží první rodině, jíž obětují své soukromé životy. Pracovat v Bílém domě je pro ně velká čest, bez ohledu na to, jakou funkci zastávají. Po volbách se zde sice objevují nové tváře, ale oni zde zůstávají napříč vládnoucími garniturami a své vlastní politické přesvědčení si ze zásady nechávají pro sebe. Mají jedinou práci: aby se americké první rodiny v nejvěřejnějším soukromém domově v zemi cítily pohodlně.

Mnoho z těchto mužů a žen bylo v průběhu své práce svědky neuvěřitelně choulostivých chvil prezidentů a jejich rodin, ale jen hrstka zdejšího osazenstva o svém čase stráveném v Bílém domě napsala paměti. Tato kniha je první, v níž o tom, jaké to je zasvětit

své životy péči o první rodiny, promluvalo tolik zaměstnanců. Jejich vzpomínky sahají od malých projevů laskavosti až po návaly vzteku a soukromého zoufalství, od osobních vrtochů a slabůstek až po chvíle, kdy jejich každodenní práci prostoupily okamžiky národních triumfů a tragédií.

Ať už je to hraní s Kennedyho dětmi v Oválné pracovně, sledování, když do Bílého domu vchází první afroamerický prezident, žádost Nancy Reaganové, ať je po úklidu každá z jejích pětadvaceti krabiček z limogeského porcelánu navrácena na přesně stejné místo, po okamžiky, kdy bylo potřeba nechat Hillary Clintonové chvíli soukromí během sexuálního skandálu a impeachmentu jejího manžela, personál prezidentské rezidence vidí ty stránky první rodiny, které nikdo jiný ani nezahledne.

Třebaže mi bývalí a současní zaměstnanci rezidence poskytli nebývalý přístup ke svým životním příběhům, dodržují dávno zavedený etický kodex, který diskrétnost a ochranu soukromí první rodiny staví nade vše. Na rozdíl od většiny lidí v moci posedlém Washingtonu, D.C., kteří si navzájem říkají, kde pracují, málem dřív, než se představí jménem, se personál Bílého domu zmínkám o své neobyčejné práci vyhýbá. Dodržují kodex cti, který podědili po předchozích generacích, jež dokázaly například utajit ochrnutí Franklina Delano Roosevelta tak, že hosty uváděli do jídelny na státní večeře až poté, co prezidenta usadili a jeho kolečkové křeslo odvezli mimo dohled, nebo se postaraly o to, aby zkazky o záletnictví Johna Fitzgeralda Kennedyho zůstaly uzavřeny za branami Bílého domu.

Pracovníci v prezidentském sídle mají ve skutečnosti takový přístup k důvěrným informacím, že vládní pobočníci v Bílém domě nechtěli, aby se mnou vůbec mluvili. Jeden bývalý zaměstnanec mi v e-mailu napsal: „Myslím, že sama zjistíte, že s Vámi nebude nikdo ze současných zaměstnanců chtít mluvit, protože nechce přijít

o práci – ano, taková je realita. Školili nás k tomu, aby všechno, co se děje v Bílém domě, zůstalo v Bílém domě.“

Ale i když se se mnou někteří z nich zprvu zdráhali podělit o své zkušenosti s prací „v domě“, jak mu říkají, všichni byli neuvěřitelně zdvořilí. Černoši i běloši, muži i ženy, kuchaři, elektrikáři a služební, tucty bývalých zaměstnanců mě zvaly, abych si k nim přisedla u kuchyňských stolů nebo si se mnou popovídali na pohovkách v obývacích pokojích. (Tehdy jsem čekala naše druhé dítě, což vyvolalo spoustu milých dotazů na to, jak mi je a jestli nechci něco k jídlu.) Zanedlouho začali šťastně vzpomínat na uplynulá desetiletí, po která pracovali pro několik různých prezidentů a jejich rodin. Mnoho z nich vypadalo, že si ani neuvědomují, že prožili pozoruhodný život a že divadlo dějin sledovali z první řady. Jejich vzpomínky se ne vždy shodovaly; tam, kde mělo mnoho zaměstnanců na rodiny, jimž sloužili, milé vzpomínky, se jiní dělili o méně lichotivé historky.

Rozpovídat je nebylo vždycky snadné. Někteří se mi otevřeli, teprve až když jsem zmínila jejich kolegy, se kterými už jsem vedla rozhovor. Jiní byli ostražití, až dokud jsme se nesešli osobně, jako vrchní elektrikář William „Bill“ Cliber, který mi vyprávěl fascinující příhody o Richardu Nixonovi a jeho posledních dnech v úřadu, a vrchní hospodyně Christine Limericková, která vyprávěla o svém bolestném rozhodnutí dočasně odejít ze svého místa, protože už měla plné zuby urážek ze strany jisté první dámy.

Někteří lidé jako oblíbený sluha George W. Bushe James Ramsey chtěli mluvit jen o svých pozitivních zážitcích. Ramsey dokonce prohlásil, že má strach, že kdyby se podělil o cokoli negativního, vláda mu sebere penzi, na kterou pracoval celý život (třebaže neexistuje žádný důkaz, že by se to mohlo stát). Ke všem rodinám, jimž sloužil, choval nefalšovanou lásku. Na věčnost odešel v roce